

ОХОРОНА ТА ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ДЛЯ БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ

Євген Головач
провідний професіонал з
інтелектуальної власності

Інтелектуальна власність

Основа бізнесу – ідея, яку необхідно докладно розробити та втілити на практиці, оскільки сама ідея не захищена і може бути використана іншими. Охорона ідеї через інтелектуальну власність вимагає вираження цієї ідеї в конкретній формі.

Основне правило: усе, що важливо для бізнесу і можна зареєструвати – реєструйте, особливо те, що можна розібрати і шляхом зворотнього інжинірингу - відтворити

- ІВ у США — це 38% ВВП
60% вартості будь-якого iPhone – це ІВ
> 90% вартості компанії Google – це ІВ
Найпопулярніші об'єкти ІВ:
- знаки для товарів та послуг (торговельні марки - ТМ)
 - технічні/конструкторські рішення (винаходи/корисні моделі)
 - дизайнерські рішення (промислові зразки)
 - об'єкти авторського права (в т.ч. і КП)

Правова охорона результатів інтелектуальної діяльності

Правова охорона результатів інтелектуальної, творчої діяльності, захист суб'єктивних прав їх творців забезпечується правом інтелектуальної власності.

Право інтелектуальної власності - це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений Цивільним кодексом України та іншими законами України.

Завдання інтелектуальної власності:

- встановлює межі правової охорони;
- визначає, кому належить продукт;
- встановлює право на використання того чи іншого об'єкта інтелектуальної власності;
- мінімізує ризики;
- виступає активом, який має свою цінність, визначеність і приваблює інвесторів.

Інтелектуальна власність

Заохочує інновації та творчість

Сприяє економічному зростанню

Залучає іноземні інвестиції

Захищає споживачів

Сприяє міжнародній торгівлі

Збереження культури

ОБ'ЄКТИ ПРАВА ІВ

Об'єкти авторського права і суміжних прав

- твори (літератури, науки, комп'ютерні програми, бази даних тощо);
- виконання, фонограми та відеограми, програми організацій мовлення.

Об'єкти права промислової власності

- об'єкти патентного права (винаходи, корисні моделі, промислові зразки);
- засоби індивідуалізації (торговельні марки, комерційні найменування, географічні зазначення).

Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності

- наукові відкриття;
- сорти рослин, породи тварин;
- комерційні таємниці;
- раціоналізаторські пропозиції;
- компонування напівпровідникових виробів.

Міжнародна реєстрація ОПІВ

Програмне забезпечення

Захищається авторським правом, міжнародної реєстрації немає, може посвідчувати національне свідоцтво, однак це не є обов'язково

Коли стартапу реєструвати ОПІВ

- 1. На стадії появи ідеї** не релевантно, бо ідеї не захищаються.
- 2. На стадії MVP**, однак є імовірність зміни показників вашого продукту, уже коли Ви подали на реєстрацію тощо.
- 3. На стадії серійного виробництва**, найбільш надійний зрозумілий спосіб, однак іноді це може бути невчасно.
- 4. Нічого не реєструвати**, наприклад захищати розробку як комерційну таємницю, однак є імовірність витоку інформації тощо.

Винаходи, корисні моделі

РСТ, регіональна процедура або в кожній країні окремо

ОСНОВНІ ВИДИ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

*ліцензія на
використання ІР
об'єкта*

*передання виключних
майнових прав
інтелектуальної власності*

*створення за замовленням і
використання ІР об'єкта*

*ліцензійний
договір*

*внесення майнових прав
інтелектуальної власності до
статутного капіталу*

*комерційна концесія
(франчайзинг)*

*використання об'єктів права
інтелектуальної власності у власному
виробництві*

ОСНОВНИЙ КРОК: ВИЗНАЧИТИ КОМЕРЦІЙНО ЦІННІ ІР ОБ'ЄКТИ ТА РОЗРОБИТИ СТРАТЕГІЮ ЇХ ОХОРОНИ.

- 01 Авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення, проте для стартапу може не вистачити цього обсягу правової охорони і потрібен комплексний підхід до охорони прав на ОПІВ.
- 02 Назва вашого продукту. Це те, за чим вас впізнаватиме споживач серед конкурентів. Найтиповіша форма охорони прав на найменування продукту – торговельна марка.
- 03 Важливо не тільки зареєструвати та запатентувати, а й розуміти скільки буде коштувати подальше підтримання чинності свідоцтв та патентів.

ОСНОВНИЙ КРОК: ВИЗНАЧИТИ КОМЕРЦІЙНО ЦІННІ ОБ'ЄКТИ ТА РОЗРОБИТИ СТРАТЕГІЮ ЇХ ОХОРОНИ

04 Технічне рішення (суть інновації, що міститься в продукті). Якщо в основі стартапу лежить промислово придатне технічне рішення, нове на ринку, варто розглянути його реєстрацію як винахід або корисну модель та отримати відповідний патент. Наявність патенту дозволить стати винятковим власником технології та забороняти її використання іншим. Важливо!: щоб технічне рішення та матеріали, які його фіксують, не були розкриті у світі до подання заявки на отримання патенту.

05 Дизайн та зовнішній вигляд товару можна охороняти як права на промислові зразки або дизайни в деяких юрисдикціях, на них також видають охоронний документ. Так, в Україні охорона прав на промисловий зразок виникає, якщо його доведено до загального відома, та діє 3 роки. Але за наявності свідоцтва на промисловий зразок, Ви завжди матимете перевагу в усіх спорах, особливо це стосується маркетплейсів.

06 Важливо не тільки зареєструвати та запатентувати, а й розуміти скільки буде коштувати подальше підтримання чинності свідоцтв та патентів

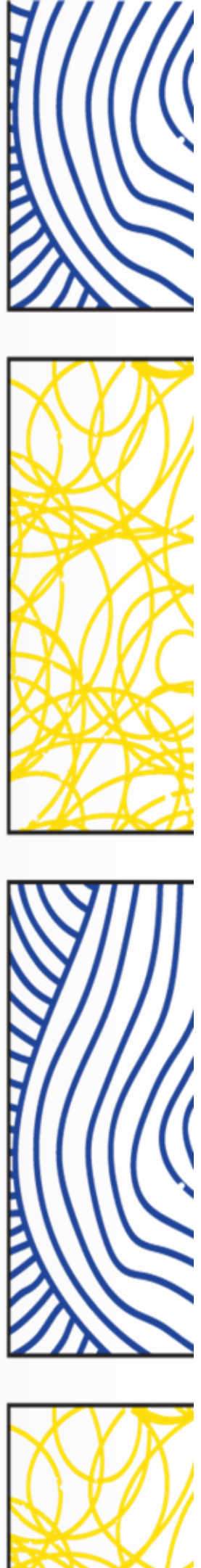

КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ

Це інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона загалом чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які зазвичай мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних наявним обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію.

Конкретного переліку інформації, яка може бути конфіденційною чи комерційною таємницею, чинне законодавство України не визначає

Переваги	Необмежена дія у часі Відсутність територіальних обмежень Інформація про комерційну таємницю не є загальнодоступною Не потребує процедури державної реєстрації та пов'язаних з нею витрат
Недоліки	Ускладнення доведення факту порушення прав на комерційну таємницю у судовому захисті (відсутність судової практики) Ризик витоку засекреченої інформації (або недобросовісність тих, хто допущений до неї)

УКРАЙ ВАЖЛИВО ВИТРИМУВАТИ РЕЖИМ СЕКРЕТНОСТІ ЩОДО ВСІЄЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО СТАНОВИТЬ КОМЕРЦІЙНУ ЦІННІСТЬ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВА. BETTER SAFE THAN SORRY.

- 01 забезпечити технічний захист інформації, наприклад, встановлювати паролі, ідентифікації користувачів у декілька етапів тощо;
- 02 письмово повідомляти всім особам, які мають доступ до інформації, що вона становить комерційну таємницю;
- 03 визначити правила доступу до комерційної таємниці, процедуру її розголошення третім особам та дотримуватися таких правил;
- 04 укладати договори про нерозголошення.

Охорона прав ІВ

Сукупність заходів, спрямованих на **запобігання** порушення прав ІВ

Охорона (набуття прав на ОПІВ засвідчується видачею охоронного документа: патента, свідоцтва) належить до повноважень УКРНОІВІ

Захист прав ІВ

Сукупність заходів, спрямованих на **відновлення** прав власників, у разі їх порушення

➤ здійснюється через судові або адміністративні органи

➤ самозахист, медіація

До порушення прав діють заходи охорони, а після порушення – заходи захисту!

ЕЛЕМЕНТИ ЕФЕКТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ ЗАХИСТУ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, КОЛИ ЦІ ПРАВА БУЛИ АБО МОЖУТЬ БУТИ ПОРУШЕНІ:

01 Моніторинг та виявлення порушень.

02 Збір доказів порушення.

03 Направлення попереджень порушникам.

04 Превентивні заходи.

05 Обрання форми та способу захисту

06 Інформаційна кампанія.

07 Забезпечувальні заходи.

08 Постійний моніторинг та оновлення стратегії.

ВИСНОВКИ

1.Належна охорона прав інтелектуальної власності (через отримання патенту/свідоцтва).

2.Захист комерційної таємниці: укладення угод про нерозголошення (NDA) з партнерами та співробітниками; обмеження доступу до конфіденційної інформації про нові технології та дослідження.

3.Використання ліцензійних договорів для легального використання технологій іншими компаніями; захист інтелектуальної власності через контроль над ліцензіатами.

4.Юридичний супровід: регулярний моніторинг можливих порушень прав ІВ; оперативне реагування на випадки незаконного використання розробок через судові механізми та досудове врегулювання спорів; залучення патентних повірених та юристів з ІВ для належного оформлення документів та обрання правильної позиції захисту.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!

